ЦЕНТР КОМПЛЕКСНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
З ПИТАНЬ АНТИМОНОПОЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ

ГЛОБАЛЬНІ ВИМІРИ ЗАХИСТУ ЕКОНОМІЧНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ

МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

27 жовтня 2017 року

Київ 2017

УДК 338.242.2
ББК 65
С89

Рекомендовано Науковою радою Центру комплесних досліджень з питань антимонопольної політики, протокол № 135 від 02 листопада 2017 року

Глобальні виміри захисту економічної конкуренції: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 27 жовтня 2017 р.). – Київ: ТОВ «Тенар», 2017. – 99 с.

У збірнику представлені матеріали Міжнародної науково-пратичної конференції «Глобальні виміри захисту економічної конкуренції». Розглядаються загальні питання економічної теорії, вдосконалення механізмів реалізації конкурентної політики, особливостей функціонування товарних ринків, аналіз злиттів і поглинань, антиконкурентної узгодженої практики, захисту добросовісної конкуренції у підприємницькій діяльності.

Організатори конференції не завжди поліляють думку учаників.
У збірнику максимально точно відображається орфографія і пунктуація, запропонована учасниками

УДК 338.242.2
ББК65
С89

© Центр комплесних досліджень
з питань антимонопольної політики, 2017

ЗМІСТ

Андрощук Г. О.
ПАРАЛЕЛЬНИЙ ІМПОРТ І РЕЖИМ ВИЧЕРПАННЯ ПРАВ: ПРОБЛЕМИ РЕГУЛЮВАННЯ 6

Баюра Д. О., Сахарук Б. С.
ПРОБЛЕМИ ВИЗНАЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ СУТНОСТІ АКЦІОНЕРНОГО КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА 10

Бугаєнко Н. М.
ІНФОРМАЦІЙНІ ОБМІНИ ПІДПРИЄМСТВ ЯК ПЕРЕДУМОВА СТВОРЕННЯ КАРТЕЛЮ: ДОСВІД ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ 12

Бугрова О. О.
ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК ШЛЯХОМ ІНТЕГРОВАНОГО ВИКОНАННЯ ПРОЕКТІВ..... 16

Венцковський Д. Ю.
ЗАСАДИ ІМПОРТОЗАМІЩЕННЯ НА ВНУТРІШНЬОМУ ТОВАРНОМУ РИНКУ УКРАЇНИ..... 20

Волошин А. В.
ВПЛИВ МСП НА ЕКОНОМІЧНЕ ЗРОСТАННЯ В УКРАЇНІ 23

Горбачук В. М., Дунаєвський М. С.,Сулейманов С.-Б, Аллахвердієв А.
ДИНАМІКА ІНДЕКСІВ ВИЯВЛЕНОЇ ПОРІВНЯЛЬНОЇ ПЕРЕВАГИ ЛУГАНЩИНИ ЗА ГРУПАМИ ТОВАРІВ У 2011–2016 РОКАХ 27

Грущинська Н. М.
ГЕОЕКОНОМІЧНА КОНКУРЕНЦІЯ В УМОВАХ НОВОГО ЕКОНОМІЧНОГО ПОРЯДКУ 30

David P. Frankel
AN OVERVIEW OF THE STRUCTURE AND AUTHORITY OF THE US FEDERAL TRADE COMMISSION..... 31

John C. Hilke
THE MEANS, WHICH THE ANTIMONOPOLY AUTHORITY CAN USE IN CASES OF MARKET FAILURE..... 33

Заплітна Т. В., Кудінова Д. І.
ВПЛИВ МІЖНАРОДНИХ КРЕДИТНО-ФІНАНСОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ НА РОЗВИТОК МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ 35

Калініченко З. Д.
КОНКУРЕНТНА ПОЛІТИКА ТА ПРОБЛЕМИ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ У СВІТОВУ ЕКОНОМІЧНУ СИСТЕМУ..... 37

Каракулова І. С.
ОСНОВНІ ОЗНАКИ СУЧАСНИХ СВІТОВИХ ТОВАРНИХ РИНКІВ..... 40

Клименко Т. А.
ДОВЕДЕННЯ НЕЗАКОННОСТІ ІНФОРМАЦІЙНОГО ОБМІНУ МІЖ КОНКУРЕНТАМИ У ПРАКТИЦІ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ЮРИСДИКЦІЙ 42

Кононенко Є. В.
МЕХАНІЗМИ ЗАХИСТУ ВІД ПРОЯВІВ НЕДОБРОСОВІСНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ 45

Лукашова Л. В.
РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ 49

Магас В. М.
ЧИННИКИ КОНЦЕНТРАЦІЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ВЛАДИ В УКРАЇНІ 51

Михальчишин Н. Л.
ПУБЛІЧНІ ЗАКУПІВЛІ ТА ЇХ ВПЛИВ НА КОНКУРЕНТНУ ВЗАЄМОДІЮ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ 54

Новікова К. В.
ОСОБЛИВОСТІ ОЦІНКИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ВОДНОГО ТРАНСПОРТУ 56

Опанасенко Л. О.
ВПЛИВ ТРАНСНАЦІОНАЛЬНИХ КОМПАНІЙ НА ГЛОБАЛЬНУ ЕКОНОМІЧНУ КОНКУРЕНЦІЮ 59

Павлов К. В.
РЕГІОНАЛЬНІ РИНКИ ЖИТЛОВОЇ НЕРУХОМОСТІ ЯК ОБ'ЄКТ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ 63

Павловська Л. Д., Вікарчук О. І.
СТРАТЕГІЯ СТВОРЕННЯ НОВИХ РИНКІВ БЕЗ КОНКУРЕНЦІЇ 66

Рак Ю. А.
НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ РИНКІВ ДИФЕРЕНЦІЙОВАНОГО ПРОДУКТУ 69

Рисін М. В., Громек В.
ІСТОРИЧНІ ТА ПРАВОВІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ КОНКУРЕНЦІЇ НА ФІНАНСОВОМУ РИНКУ 72

Скребець І. В.
ДЕЯКІ ПІДХОДИ ДО РЕАГУВАННЯ НА ЗАГРОЗИ ОТОЧУЮЧОГО СЕРЕДОВИЩА 75

Стати В. А.
ЗАКОНОПРОЕКТ О ПОПРАВКАХ К СТАТЬЕ ОБ ОГРАНИЧЕНИИ СВОБОДНОЙ КОНКУРЕНЦИИ УГОЛОВНОГО КОДЕКСА РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА НУЖДАЕТСЯ В ДОРАБОТКЕ 78

Тарасенко І. О., Нефедова Т. М.
КОНЦЕПТУАЛЬНА МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ВНЗ НА ОСНОВІ РЕАЛІЗАЦІЇ КОНКУРЕНТНОГО ПОТЕНЦІАЛУ…… 81

Тарасенко І. О., Цимбаленко Н. В.
КОНКУРЕНТНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ВНЗ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ..... 84

Тарасенко О. С.
ЧИННИКИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ... 87

Тихончук Л. Х.
СВІТОВА ОРГАНІЗАЦІЯ ТОРГІВЛІ ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ НОВИХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ВИКЛИКІВ..... 90

Худенко О. О.
ПРАВОВІ ПЕРЕДУМОВИ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ОСОБЛИВИХ ПІДХОДІВ ДО ОЦІНКИ КОНЦЕНТРАЦІЙ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ НА ІННОВАЦІЙНИХ РИНКАХ 93

Черниш О. В.
ФУНКЦІОНУВАННЯ ВНЗ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ 95

ЗАСАДИ ІМПОРТОЗАМІЩЕННЯ НА ВНУТРІШНЬОМУ ТОВАРНОМУ РИНКУ УКРАЇНИ

Д. Ю. Венцковський
кандидат економічних наук, старший науковий співробітник,
завідувач сектору зовнішньоекономічної безпеки
Національний інститут стратегічних досліджень при Президентові України,
м. Київ, Україна

Поступова стабілізація макроекономічної та макрофінансової ситуації в цілому позитивно позначилась на показниках розвитку внутрішнього товарного ринку України (вперше з 2012 р. товарна пропозиція (місткість) на внутрішньому товарному ринку продемонструвала додатну динаміку у 5,6 % (або на 5,9 млрд дол. США) за підсумками 2016 р. [6, 7]). Важливим аспектом виступає визнання таких позитивних зрушень зі сторони підприємств [5], що відображає збільшення довіри та схвалення державної посткризової політики безпосередньо від реального сектору економіки. Розвинений внутрішній ринок є фундаментом успішності країни, основою довгострокового економічного розвитку та економічної безпеки [3]. Водночас слід розуміти, що **додатний ефект для української економіки від розвитку внутрішнього товарного ринку залежатиме від досягнення балансу інтересів (конкурентних позицій) між національними виробниками та імпортерами**. Національна економіка характеризується неадекватним рівнем відкритості (імпортна квота до ВВП у 2016 р. становила 42,0 % [2]), а **товарний імпорт перетворився із елементу, що має доповнювати економіку на такий, що заміщує внутрішнє виробництво**.

Ключовою загрозою натепер є поєднання високого рівня імпортозалежності внутрішнього товарного ринку та невиправдано високого рівня експортної орієнтації національних виробників (частка експорту у загальній виручці від реалізації національних виробників становила 33,7 % [6, 7]). І якщо імпортозалежність у сировинно-енергетичних товарах часто є обґрунтованою та об’єктивною, то збільшення імпортозалежності у сегментах переробної промисловості є значним прорахунком передусім державної політики. Чинниками збереження такої проблеми виступають: структурні вади вітчизняної промисловості та сільського господарства; низька якість конкурентно-поведінкових стратегій національних виробників; незадовільне ставлення національних виробників до внутрішнього ринку (порівнюючи імпортні аналоги з продукцією власного виробництва, суб’єкти господарювання зазвичай відзначають перевагу імпортної продукції за якісними критеріями [4]); обмежений фінансовий ресурс національних виробників; державна політика непрямого сприяння імпорту.

Реальний поступ у питанні підвищення ролі національних виробників, як у структурі забезпечення попиту на внутрішньому товарному ринку, так і для національної економіки в цілому, може бути зроблено лише за умов реалізації комплексної державної політики імпортозаміщення.

Імпортозаміщення – це державна політика щодо внутрішнього товарного ринку, що поєднує комплекс заходів направлених на розвиток та зміцнення ринкових позицій товарів, вироблених на території країни.

Стратегію імпортозаміщення на внутрішньому товарному ринку, слід розуміти як цілісний план дій держави на тривалий період часу на внутрішньому ринку, спрямованих на реалізацію та забезпечення стійкого і всебічного розвитку національних виробників, що формують та реалізують вітчизняні товарів, з метою ефективного використання внутрішнього товарного ринку для забезпечення: сталого економічного зростання економіки держави, зміцнення ролі та місця країни у світовому поділі праці, забезпечення економічної безпеки, захисту національних виробників від дискримінаційних дій імпортерів та нарощення конкурентоспроможності країни на світових ринках, з огляду на перспективу розвитку на цій основі експортного потенціалу.

І якщо ще донедавна питання імпортозаміщення асоціювалось виключно із торговельним протекціонізмом, то сучасне ставлення до такої політики суттєво змінилось. Передусім йдеться про відхід розвиненими країнами від відверто дискримінаційних заходів щодо імпорту, які обмежують, запобігають або перешкоджають закупівлі імпортних товарів, і по суті є неприйнятними через неконкурентний та дискримінаційний характер. **Сучасна політика розвинених країн передбачає заходи, які відповідають «цивілізованому» та прагматичному імпортозаміщенню** [1], як то:

– державні закупівлі (надання переваги національним виробникам, часто на підставі вартісного критерію, а також надання переваги у % до вартості національним виробникам чи штрафу у % від вартості для імпорту; закриті торги тощо);

– встановлення вимог до мінімальної частки використання національних ресурсів та технологій у виробництві товарів;

– реалізація державної політики «купуйте національне»;

– встановлення інвестиційних бар'єрів (обмеження участі іноземного капіталу у видах економічної діяльності, що визначені, як стратегічні; обмеження доступу іноземного капіталу до державних досліджень та програм розвитку; обмеження на репатріацію прибутку, капіталу, зборів та роялті).

Доцільно виділити низку завдань, розв'язання яких направлено на формування сучасної державної політики імпортозаміщення України:

І. З метою підготовки інформаційно-аналітичного забезпечення прийняття управлінських рішень щодо імпортозаміщення:

– розробити систему параметричних характеристик та запровадити моніторинг безпекових індикаторів поточного стану внутрішнього товарного ринку з виокремленням проблематики імпортозалежності.

ІІ. З метою удосконалення моніторингу поточного стану імпортозалежності внутрішнього товарного ринку

– розробити спеціальний порядок моніторингу конкурентних дій імпортерів на внутрішньому товарному ринку в розрізі видів економічної діяльності.

III. Для обґрунтування встановлення інвестиційних бар'єрів на внутрішньому ринку України:

– визначити граничні обмеження участі іноземного капіталу за видами економічної діяльності, зокрема у тих, що визначені, як стратегічні;

– визначити види економічної діяльності до яких доцільно запровадити спеціальні обмеження на репатріацію прибутку, капіталу, зборів та роялті.

III. З метою формування концептуальних засад державної політики імпортозаміщення:

– підготувати концептуальні засади ефективного використання внутрішнього товарного ринку для забезпечення: сталого економічного зростання економіки держави, зміцнення ролі та місця країни у світовому поділі праці, забезпечення економічної безпеки, захисту національних виробників від дискримінаційних дій імпортерів та нарощення конкурентоспроможності країни на світових ринках, з огляду на перспективу розвитку на цій основі експортного потенціалу.

– на основі концептуальних засад розробити Стратегію імпортозаміщення на внутрішньому товарному ринку, якою зокрема передбачити комплекс заходів направлених на розвиток та зміцнення ринкових позицій товарів, вироблених на території країни.

IV. Для здійснення практичних кроків в рамках державної політики імпортозаміщення:

– розробити комплексну державну програму «Україна це може» (Ukraine can do it), що має стати масштабною інформаційною кампанією щодо формування високого іміджу «національного знаку якості»; підвищення статусу національного виробника, як носія в т.ч. високої соціальної відповідальності; виховання «патріотизму у споживанні» тощо;

– ініціювати консультації щодо створення недержавної асоціації з питань підтвердження вітчизняного походження товарів із маркуванням «національним знаком якості».

V. З метою відходу від поточної державної політики непрямого сприяння імпорту:

– розробити пропозиції щодо запровадження вимог до мінімальної частки використання національних ресурсів та технологій у виробництві товарів, що є предметом державних закупівель.

– підготувати пропозиції щодо необхідності внесення тимчасових змін в нормативне регулювання сфери державних закупівель, зокрема запровадження процедури надання переваги вітчизняним виробникам на придбання товарів та послуг за бюджетні кошти.

– розглянути можливості запровадження у системі надання переваги у % до вартості національним виробникам чи штрафу у % від вартості для імпортерів. Передусім це можливо і доцільно запровадити до закупівель в межах граничних сум, що дозволяють міжнародні зобов'язання перед СОТ.

Література:

1. Ambassador Michael B.G. Froman. Office of the United States Trade Representative. 2016 National Trade Estimate Report on Foreign Trade Barriers. https://ustr.gov/sites/default/files/2016-NTE-Report-FINAL.pdf .
2. IMF Data Mapper [Електронний ресурс] – International Monetary Fund. Режим доступу: http://www.imf.org/external/datamapper/index.php.
3. Аналітична доповідь до Щорічного Послання Президента України до Верховної Ради України «Про внутрішнє та зовнішнє становище України в 2017 році». – К. : НІСД, 2017. – 928 с. ISBN 978–966–554–279–7.
4. Антимонопольний комітет України. Звіт антимонопольного комітету України за 2016 рік. Розпорядження Антимонопольного комітету України від 14.03.2017 № 2-рп.
5. Ділові очікування підприємств України. II квартал 2017року. Національний банк України. [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/category;jsessionid=3908CA7E14040CAA1FA23172ACFF7500?cat_id=43096650.
6. Сайт Державної служби статистики України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua.
7. Сайт Державної фіскальної служби України. Митна статистика зовнішньої торгівлі. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://sfs.gov.ua/ms/.

ВПЛИВ МСП НА ЕКОНОМІЧНЕ ЗРОСТАННЯ В УКРАЇНІ

А. В. Волошин
аспірант кафедри економічної теорії
Національного університету «Києво – Могилянська Академія»
м. Київ, Україна

Загальновідомо, що малі і середні підприємства створюють позитивний вплив на економіку країни в рамках підвищення добробуту населення, розвитку інновацій та створення робочих місць [2].

У багатьох розвинених країнах малий і середній бізнес відіграє дуже важливу економічну і соціальну роль і являє собою середній клас, який служить базою для стабільного розвитку економіки, а також забезпечує зайнятість більшості населення. У цих країнах 50 – 70% ВВП виробляється саме малими та середніми підприємствами.

Не існує статичного визначення категорії [1]. В кожній країні свої критерії визначення МСП.

Але глобально всі підходи до визначення МСП можна розділити на 2 категорії: